Skolinspektionen

Beslut

Datum 2026-11-06
Dnr SI 2026:4721

Huvudman

Lärocentrum i Skara ekonomisk förening
info@friskolanmetis.com

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Friskolan Metis i Skara kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 juni 2026.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en tillsyn av Friskolan Metis i Skara kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt anmälan till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd.

Skolinspektionen har den 23 juni 2026 beslutat att förelägga Lärocentrum i Skara ekonomisk förening att senast den 23 oktober 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare samt anmälan till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd.

Lärocentrum i Skara ekonomisk förening har den 23 oktober 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Lärocentrum i Skara ekonomisk förening har följt föreläggandet samt om konstaterade brister har avhjälpts.

Motivering av beslutet

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen lärarförteckningen framgår att 7 av 19 undervisande lärare i nuläget saknar lärarlegitimation samt att en lärare med legitimation saknar behörighet för den undervisning denne bedriver. Det framgår även att en behörig och legitimerade lärare i ämnet hem- och konsumentkunskap kommer att påbörja sin anställning i januari 2027.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår bland annat att huvudmannen under våren och sommaren 2026 annonserat om tjänster för varje ämne och årskurs där det saknas legitimerade och behöriga lärare förutom i ämnena engelska och bild. I samband med rekrytering av lärare i fritidshemmet anställde skolan en lärare i fritidshemmet som även är behörig att undervisa i ämnet bild i årskurs 1–6. Det framgår även att skolan i samband med rekrytering av lärare i ämnet svenska i årskurs 7–9 rekryterade en legitimerad lärare med behörighet för ämnena engelska och svenska men att läraren dagen före tillträde till tjänsten valde att inte tillträda den. Vidare framgår att skolan har anställt ytterligare två legitimerade och behöriga lärare varav en lärare påbörjar sin tjänst i januari 2027. Huvudmannen har även redogjort för varför de anser att en undantagsregel varit tillämplig för de lärare som saknar legitimation och behörighet för den undervisning de bedriver.

Av redovisningen framgår även att skolan kommer att fortsätta annonsera tjänster i de ämnen och årskurser skolan saknar legitimerade och behöriga lärare i samt uppmana lärare som saknar behörighet att vidareutbilda sig och i förekommande fall att slutföra eller komplettera sina studier och ansöka om legitimation. Exempelvis har två lärare ansökt till vidareutbildning för lärare och en lärare har ansökt om lärarlegitimation hos Skolverket. Slutligen framgår att huvudmannen kommer att utvärdera situationen gällande legitimationer och behörigheter samt genomföra analysarbete för att organisera undervisningen och tjänstefördelningen så att lärarna tilldelas ämnen utifrån deras behörigheter. Huvudmannens mål är att nå en fullständig behörighet.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisningen avser modersmål. (2 kap. 18 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att alla elever och barn har rätt till undervisning av god kvalitet och undervisningen ska därför i första hand skötas av lärare och förskollärare som har en utbildning för den

undervisning de bedriver. Vidare framgår undantagssituationer som avser det fall att en lärare som har en utbildning som krävs för att bedriva undervisningen finns att tillgå, men att denna lärare är direkt olämplig att använda med hänsyn till eleverna. Det kan till exempel röra sig om missbruksproblem. Utan detta undantag skulle huvudmannen, om någon annan lärare eller förskollärare som har den utbildning som krävs inte finns att tillgå, inte ha möjlighet att byta ut den olämpliga läraren eller förskolläraren mot en vikarie som saknar sådan utbildning. Av kravet på särskilda skäl framgår att undantaget, liksom i dag, ska tillämpas restriktivt. (prop. 2009/10:165 s. 269 och 652).

Av förarbetena till skollagen framgår även gällande att en sådan lärare som avses i 2 kap. 18 § skollagen som huvudregel endast får bedriva undervisning ett år i sänder, att detta i normalfallet bör vara till terminens eller läsårets slut och att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (prop. 2009/10:165 s. 653)

I förarbetena betonas vidare att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det är därför problematiskt att en stor del av undervisningen i det svenska skolväsendet bedrivs av personer som saknar utbildning för den undervisning de bedriver, helt eller delvis. Utöver de generella lärarkompetenserna ska lärare också ha en specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen. Det är nödvändigt eftersom barn, ungdomar och vuxna i olika åldrar och på olika utbildningsnivåer kräver olika slag av undervisning. För att utbildningen och undervisningen ska hålla hög kvalitet ska huvudmännen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Rektorn, som leder och samordnar det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde, har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare och används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. (prop. 2009/10:165 s. 261 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Lärocentrum i Skara ekonomisk förening vidtagit åtgärder för att se till att undervisningen i så stor utsträckning som möjligt bedrivs av legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen genomför de planerade åtgärderna för att öka andelen legitimerade och behöriga lärare under höstterminen 2026 och vårterminen 2027.

Skolinspektionen bedömer att Lärocentrum i Skara ekonomisk förening har följt föreläggandet i denna del och att konstaterade brister är avhjälpta.

Anmälan till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att huvudmannen har reviderat sin rutin för processen avseende särskilt stöd samt att samtliga lärare och övrig personal har fått en genomgång av de reviderade rutinerna den 11 respektive 12 augusti 2026. Det framgår även att huvudmannen har planerat att informera lärarna och övrig personal ytterligare en gång avseende den reviderade processen för särskilt stöd den 9 november 2026. Vidare har huvudmannen inkommit med en förteckning av vilken det framgår att det under perioden den 1 augusti 2026 till och med den 9 oktober 2026 har kommit in 9 anmälningar om utredning av behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap. 34 a § första stycket skollagen)

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § första stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att Lärocentrum i Skara ekonomisk förening vidtagit åtgärder för att se till att alla elever som lärare befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, anmäls till rektor för utredning av behov av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer att Lärocentrum i Skara ekonomisk förening har följt föreläggandet i denna del och att konstaterade brister är avhjälpta.

X Caroline Göth

Beslutsfattare
Signerat av: Caroline Göth

X Viktor Hagström

Föredragande
Signerat av: Viktor Hagström